

CN PAC

SUNT MARTOR LA JUDECATĂ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

AED
Academy for Educational Development

OAK
FOUNDATION

MINISTERUL
JUSTIȚIEI

PROCURATURA
GENERALĂ

1 Cine este
martorul?

pagina 1

2 De ce oamenii
merg
la judecătoria?

pagina 2

3 Cum arată
judecătoria?

pagina 3

4 Cine și
ce face în
judecătoria?

pagina 5

5 Ce se întâmplă
în sala de
judecată?

pagina 8

6 Vinovat sau
nevinovat?

pagina 9

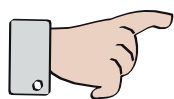
7 Este oare necesar
să merg
la judecătoria?

pagina 12

8 Care este
rolul meu
ca martor?

pagina 16

1 Cine este martorul?

Un martor – fie că este o persoană adultă, un copil mic sau un adolescent – are un rol foarte important în cadrul instanței de judecată. Martorul îl poate ajuta pe judecător să analizeze comportamentul altora.

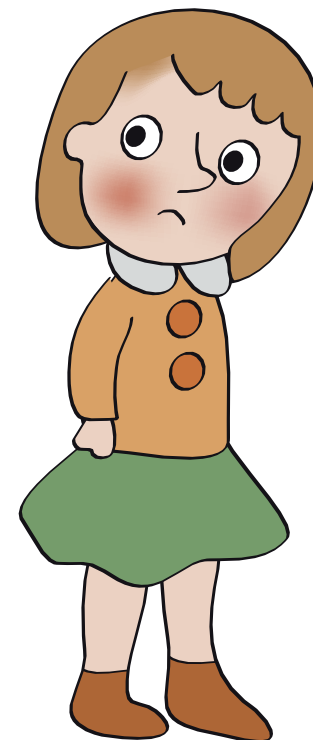
Martorii sunt persoanele care au văzut sau auzit ceva important, știu unele detalii despre un eveniment care li s-a întâmplat lor sau altora și pot depune mărturie despre cele văzute sau auzite.

Martorul nu face nimic greșit și nu are de ce să-i fie frică sau rușine. În diverse situații, copiii și adolescenții pot acționa și ei ca martori. În curând, ai putea fi și tu să fii unul dintre ei.

Cu toții suntem un pic emoționați atunci când trebuie să ne prezentăm la judecătorie. Judecătoria este o instituție serioasă, aici sunt abordate probleme importante. Nu este ușor să apari aici, pentru prima dată, în calitate de martor. Dar, știind mai multe despre judecătorie și martori, vei înțelege mai bine care este rolul tău în toată situația asta.

2 De ce oamenii merg la judecătorie?

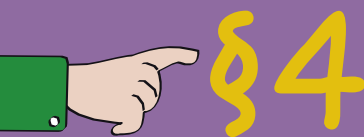
Legile spun cum ar trebui să ne comportăm față de ceilalți. Cine nu respectă aceste reguli, încalcă legea.

Persoanele care nu respectă regulile și încalcă legea riscă să fi pedepsite. Instanța de judecată este instituția care decide dacă legea a fost încălcată și dacă persoana trebuie să fie pedepsită. Decizia judecătorului este susținută printr-un set de reguli, care descriu diferite comportamente interzise și care stabilesc o posibilă pedeapsă pentru aceste încălcări. Un astfel de set de reguli se numește cod. Dacă cineva încalcă legea, se spune că această persoană a comis o infracțiune.

Pentru a aprecia faptele persoanelor care, posibil, au încălcat legea, judecătorul trebuie să dispună de cât mai multe informații despre aceste fapte. El trebuie să se întâlnească cu martorii evenimentelor respective și, de asemenea, trebuie să-i audieze personal.

Dacă ai fost martorul unui eveniment și ai povestit deja despre aceasta părinților, psihologului sau unei alte persoane, este posibil că judecătorul va dori să discute personal cu tine.

3 Cum arată judecătoria?

De obicei, judecătoria se află într-o clădire mare. Înăuntru sunt mai multe săli, numite **săli de judecată**. În spatele ușilor acestor săli de judecată au loc ședințele. În una dintre aceste săli judecătorul examinează un caz despre un accident de mașină, în alta judecătorul decide cine are dreptate într-un conflict împărțire a bunurilor, în a treia se judecă un divorț, iar în a patra sală poate fi o pereche de părinți emoționați, care cer consimțământul pentru adoptarea unui copil. Câte săli de judecată sunt în interiorul clădirii, atâtea cazuri complicate, triste sau fericite urmează a fi soluționate echitabil.

La ușa fiecărei săli sunt oameni care așteaptă. Unii dintre ei pot fi supărați, alții pot plânge, alții pot zâmbi – depinde de modul în care decurge cazul examinat. Printre acești oameni se remarcă unele persoane mai sobre, îmbrăcate în costume sau haine de culoare închisă, numite robe. Aceștia sunt avocații care își consultă clienții referitor la diverse cazuri.

Uneori, pe coridoarele judecătorei trec persoane cu cătușe la mâini, escortate de polițiști. Aceste persoane se numesc **acuzăți sau inculpați** pentru o încălcare gravă a legii și vin direct din arest în instanța de judecată.

În sălile de judecată sunt invitați unul câte unul martorii pentru a fi audiați. Această procedură se numește **depunerea mărturiei**. Martorul trebuie să aibă răbdare, deoarece ar putea să treacă câteva ore până-i vine rândul!

Sălile de judecată pot fi mari sau mici, dar sunt decorate întotdeauna la fel și seamănă între ele.

Procurorul

Pe partea dreaptă a judecătorilor este o masă. Acolo stă procurorul. Misiunea acestuia este de a explica modul în care acuzatul a încălcat legea. Când se adresează judecătorilor, procurorul se ridică în picioare, în semn de respect.

4 Cine și ce face în judecătorie?

Judecătorul

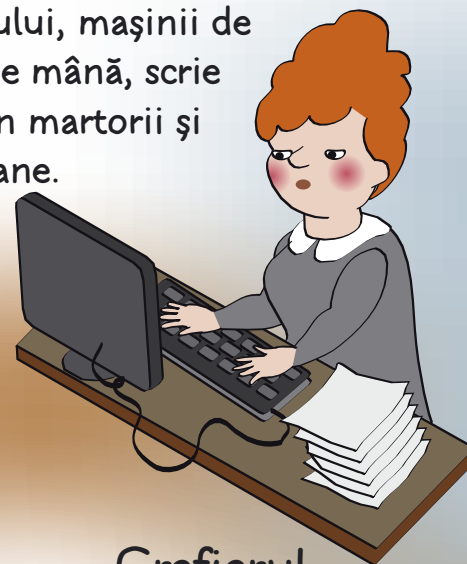
Cel mai important loc din sala de judecată este masa judecătorului, situată pe o platformă. La aceasta masă, în fotolii cu spetează înaltă, stau judecătorii. Uneori, la aceeași masă stau trei judecători. Unul dintre ei – cel din centru – este cel mai important. Anume acesta decide asupra celor ce se întâmplă în sala de judecată, oferă cuvânt celor prezenți, permite acordarea întrebărilor și se asigură că totul se desfășoară conform regulilor stabilite. Judecătorul invită martorul la boxa din centrul sălii. Ceilalți doi judecători, de asemenea, pot să adreseze întrebări martorilor.

Judecătorul

Grefierul

Grefierul este persoana care șede lângă masa de judecată, într-o parte, și care, cu ajutorul computerului, mașinii de scris sau de mână, scrie tot ce spun martorii și alte persoane.

Grefierul

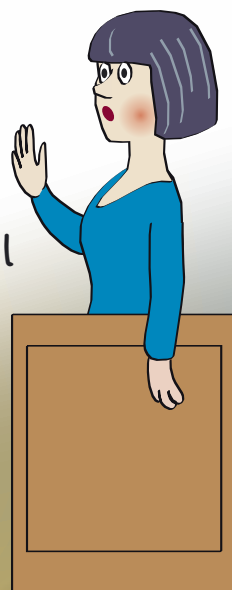
Cine și ce face în judecătoria?

Avocatul

În cealaltă parte a încăperii, față în față cu masa procurorului, se află banca acuzatilor. Acesta este locul acuzatului (inculpatului) – persoana despre care se crede că a încălcat legea. La această bancă, de asemenea, este un loc și pentru apărătorul acuzatului – **avocatul**. Uneori, alături de persoana acuzată, care a fost adusă la judecătoria din arest, se află un ofițer de poliție. Acuzatul și avocatul se ridică în picioare atunci când se adresează judecătorilor. Misiunea avocatului este de a-l apăra pe acuzat. El aduce la cunoștința celor prezenți opinia sa privind cele întâmplate. Adresându-ne avocatului, vom folosi adresarea „**Domnule avocat**”.

Avocatul

Martorul

În sala de judecată, în fața judecătorilor, este un loc care seamănă cu un mic balcon. Acesta este locul martorului sau **boxa martorului**. Solicitat de către judecător, martorul iese în față, în boxă, și răspunde la întrebările judecătorului, procurorului, avocatului și acuzatului.

Publicul

În spatele băncii martorului sunt amplasate scaunele pentru public. Publicul poate fi prezent în sala de judecată. Însă, atunci când,

Psihologul și pedagogul

Martorul care nu are 18 ani este întotdeauna însoțit de un psiholog sau de un pedagog. De obicei, locul lui este în spațiul rezervat publicului.

Reprezentantul legal

La judecată, martorul este însoțit, alături de psiholog sau pedagog, și de către unul din părinți, o rudă apropiată sau un tutore. În judecată, el este numit reprezentantul legal al copilului-martor. În unele cazuri, judecătorul poate să decidă înlăturarea reprezentantului legal și înlocuirea lui cu altul, dacă constată că el încearcă să intimideze copilul-martor sau încearcă să fie împotriva intereselor acestuia.

În timpul procesului, toți cei menționați – judecătorul, grefierul, procurorul, avocatul, psihologul sau pedagogul, și reprezentantul legal al copilului – sunt prezenți în sală. Când se adresează judecătorilor, ei folosesc **formule de adresare** care, la început, pot părea amuzante: „**Excelență**”, „**Onorată instanță**”. Pentru a adresa o rugăminte, ei spun: „**Excelență, am dori să vă ...**”, iar pentru a cere o explicație: „**Excelență, eu nu înțeleg...**”

Judecătorii, procurorul, avocatul și grefierul sunt îmbrăcați în **costume speciale**. Dacă te uiți la ei, îți dai seama imediat cu ce se ocupă. Grefierul poartă o haină largă de culoare gri-închis cu guler alb, care se numește **robă**. Procurorul poartă o uniformă de culoare albastră, iar pe umeri are epoleți. Avocatul este îmbrăcat și el în robă. Judecătorul, fiind cea mai importantă persoană, poartă o robă lungă de culoare neagră, la gat poartă un jabou (un fel de cravată) de culoare albă, iar în piept are o insignă cu imaginea stemei de stat (un vultur). Aceasta înseamnă că el este reprezentantul autorizat de către stat pentru a judeca cauza acuzatului și are dreptul să decidă care va fi pedeapsa acestuia.

În calitate de martor, este audiat un copil, judecătorul poate cere publicului să părăsească sala. Astfel, judecătorul se asigură că martorul, care este copil, se va simți mai bine în sala de ședințe și nu va fi jenat de prezența mai multor oameni străini.

5

Ce se întâmplă în sala de judecată?

Nimeni nu poate intra în sala de judecată fără o invitație prealabilă. Grefierul este cel care deschide ușile și invită persoanele înăuntru. Apoi judecătorul face apelul celor prezenți. Va trebui să te ridici și să spui cu voce tare: „Sunt prezent...” sau „Prezent”. Nu este foarte complicat, faci acest lucru la școală, în fiecare zi. Apoi judecătorul cere tuturor martorilor să părăsească sala, întreabă procurorul dacă totul decurge conform regulilor stabilite și se interesează dacă există vreo propunere. După care, invită primul martor la audiere. În timpul procesului, judecătorul ascultă cu atenție ceea ce spun martorii și grefierul scrie în procesul verbal ceea ce spune martorul.

Tu vei sta în boxa martorilor, în fața judecătorului.

Nu te sprijini de barieră sau de boxă, pentru că niciodată nu este fixată de podea și poți să o răstorni. Judecătorul te va întreba cum te numești și ce vârstă ai, dacă mergi la școală și la care anume.

Judecătorul întreabă întotdeauna martorul dacă acuzatul este rudă cu el. Rudele sunt persoanele cele mai apropiate – mama, tata, fratele, sora, bunicul, bunica.

Dacă depui mărturie într-un caz în care este acuzat cineva apropiat familiei tale, judecătorul îți va spune că ai dreptul să refuzi depunerea mărturiei. Ai un astfel de

drept și poți spune cu toată încrederea că nu dorești să depui mărturie. Poți face acest lucru, chiar dacă mai devreme, în timpul conversației cu un polițist sau un psiholog, ai povestit despre evenimentele pe care le-ai văzut sau la care ai participat.

Dacă dorești, poți să refuzi să depui mărturie. Însă, după aceasta, este posibil ca acuzatul să fie achitat și el va continua să facă lucruri rele. Poate că acum ești supărat sau nu vrei să vorbești, dar peste câteva zile vei înțelege că ai făcut o greșală.

Refuzul de a depune mărturie este o decizie foarte importantă și dificilă. Nu o lua în grabă!
Înainte de a depune o mărturie, discută cu cineva în care ai încredere.

Dacă decizi să depui mărturie, judecătorul îți va pune unele întrebări. Întrebări îți mai pot adresa și procurorul, și avocatul. Sarcina ta este să spui adevărul despre ceea ce s-a întâmplat.

6

Vinovat sau nevinovat?

După audierea tuturor martorilor, a procurorului, acuzatului și avocatului, judecătorul hotărăște dacă acuzatul este **vinovat sau este nevinovat**. Procesul de judecată rareori durează o singură zi. De fapt, înainte ca judecătorul să ia o decizie, au loc câteva ședințe de judecată în care sunt audiate toate persoanele. De obicei, ședințele au loc cu pauze de câteva săptămâni între ele.

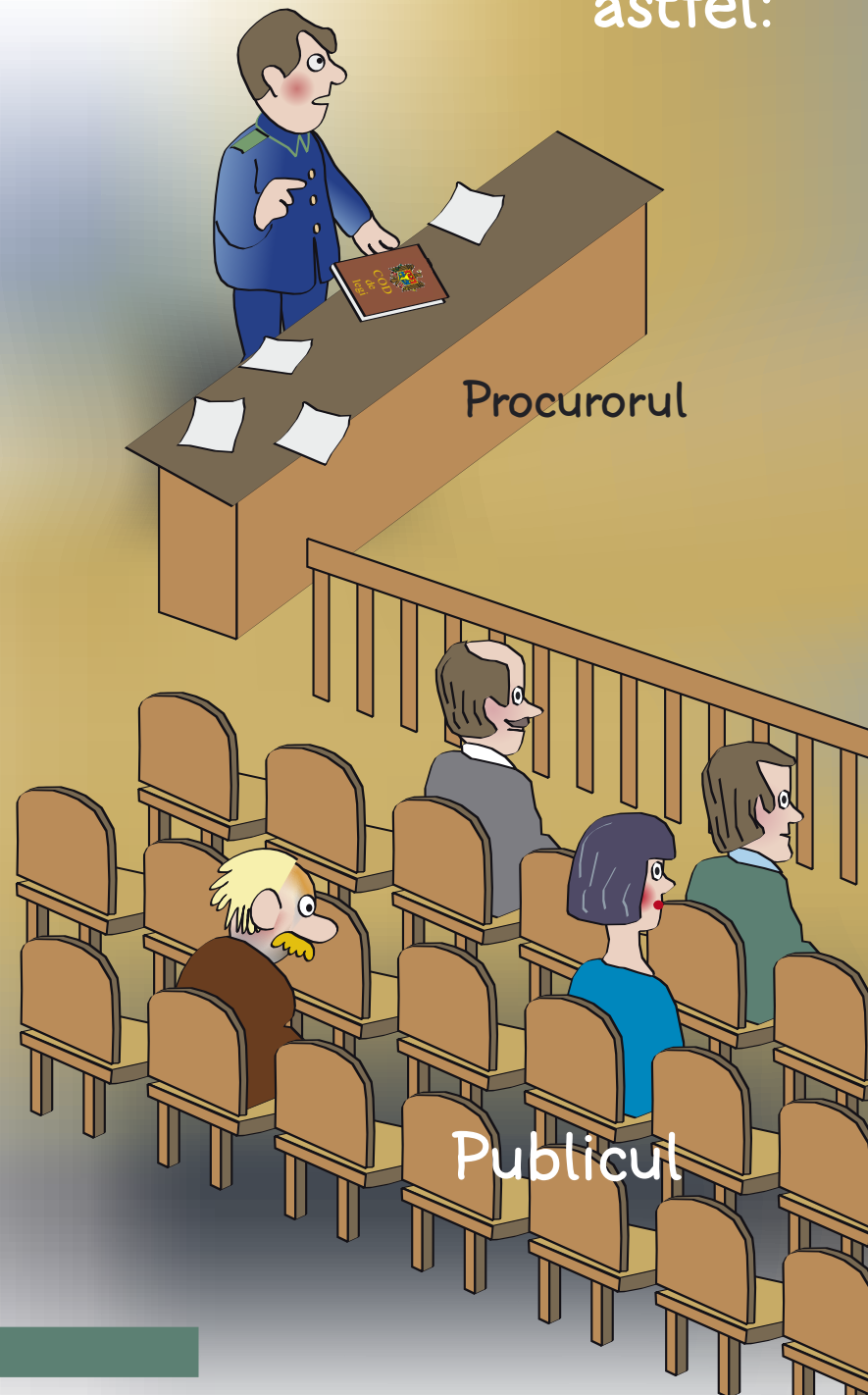
Înainte de a lua o decizie despre vinovăția sau nevinovăția acuzatului, judecătorul se gândește singur într-o altă sală. Dacă judecătorii sunt mai mulți, ei se consultă între ei, separat de toți ceilalți.

Dacă judecătorii sunt complet convinși de faptul că inculpatul a încălcat legea, adică este vinovat, ei decid modul în care să-l pedepsească pentru fapta comisă.

Uneori, judecătorii nu sunt siguri că acuzatul a încălcat legea. În această situație, judecătorii trebuie să recunoască nevinovăția acestuia.

Dacă judecătorii constată că acuzatul este nevinovat, acest fapt nu înseamnă că nu a avut încredere în declarațiile martorilor, care au spus că acuzatul ar fi comis o faptă rea. Este posibil ca, uneori, un judecător să nu poată stabili cu siguranță ce anume s-a întâmplat sau declarațiile martorilor nu reușesc să-i risipească îndoielile.

Sala de judecată
poate să arate
astfel:

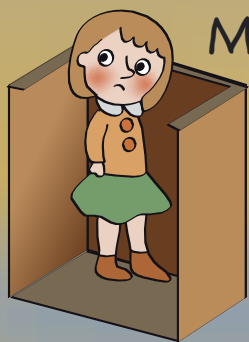

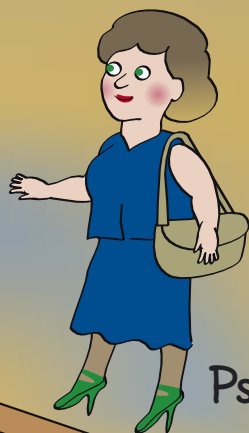
Judecătorul

Grefierul

Martorul

Psihologul

Avocatul

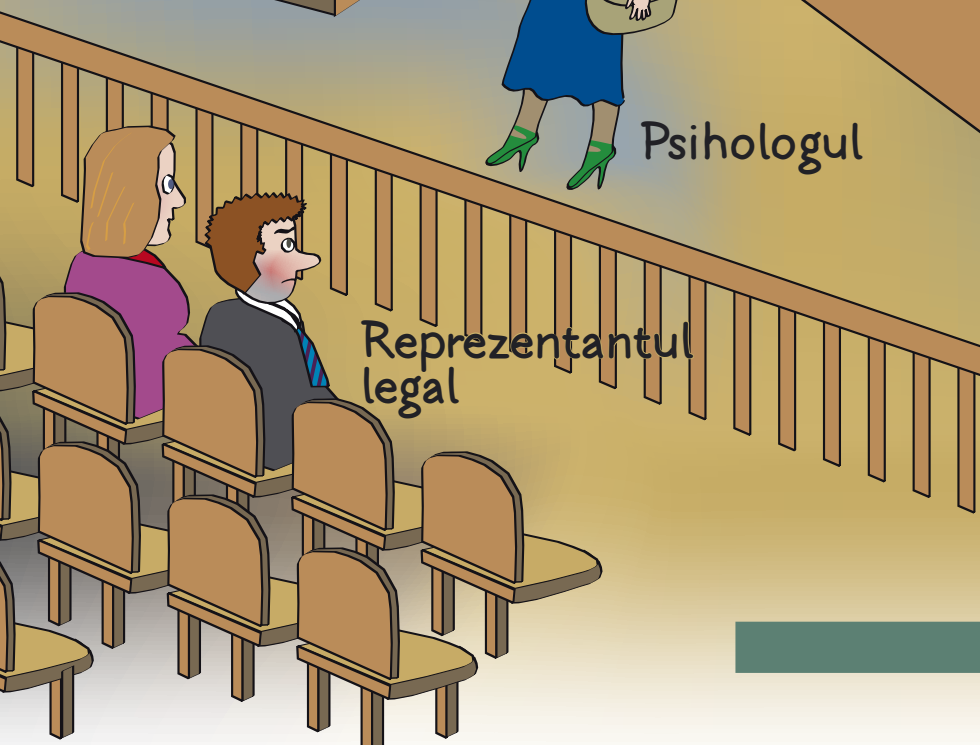
Inculpatul

Polițistul

Reprezentantul
legal

7 Este oare necesar să merg la judecătorie?

La întrebarea dacă trebuie numai decît să te întâlnești cu judecătorul, pentru a depune mărturie, răspunsul este: „trebuie să te întâlnești”. La întrebarea dacă este absolut necesar să participi la ședință, să stai în boxa martorilor și să te întâlnești cu acuzatul, atunci răspunsul este: "nu este obligatoriu". Judecătorul poate să decidă să audieze copiii în condiții mai potrivite și mai prietenoase, fără prezența în sala de judecată, de exemplu, într-un centru pentru copii.

Ce înseamnă asta?

„Condiții speciale de audiere pentru copii și adolescenți”

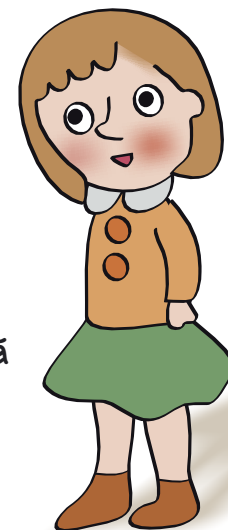
Legea prevede că martorii-copii pot depune mărturie în condiții speciale.

Aceasta înseamnă că audierea trebuie:

- să fie mai scurtă decît la adulți, să nu depășească două ore consecutiv
- să aibă loc în timpul unei singure ședințe
- să se desfășoare în prezența unui psiholog sau a unui pedagog.

De asemenea, martorii-copii pot fi:

- audiați în afara procesului de judecată, dacă este posibil, într-o cameră de audiere, într-un mediu binevoitor.

Dreptul la o unică audiere

Dacă ai vârstă mică și ai fost martorul unui caz de violență în familie sau de abuz sexual, vei fi audiat o singură dată. Este posibil, de asemenea, să fii audiat în altă parte decât în sala de judecată. Te poți întâlni cu un judecător în mod separat, fiind însoțit de un psiholog sau un pedagog. Această întâlnire va fi neoficială, deosebită de cele din sala de ședințe. Nu vei vedea acuzatul însoțit de polițiști și nici pe ceilalți martori.

La inițiativa judecătorului, la această întâlnire va fi invitat un procuror și avocatul acuzatului. Astfel, nu va mai fi nevoie să te prezinți la judecată, pentru audiere și pentru a răspunde la întrebările lor în timpul procesului. Mărturia ta va fi înregistrată, apoi înregistrarea va fi vizionată în cadrul ședinței, în sala de judecată. În acest timp, tu vei fi acasă sau la școală.

Se poate întâmpla să apară noi informații legate de cazul examinat și judecătorul ar putea să te roage să te întâlnești cu el încă odată. Acest lucru se întâmplă foarte rar, dar se întâmplă. Astfel, ai putea fi audiat de doua ori.

Psihologul (pedagogul)

Ca să te simți în siguranță în timpul audierii, va fi alături de tine un psiholog sau un pedagog. De asemenea, alături va fi unul dintre părinți sau persoana care este recunoscută drept reprezentantul tău legal. Psihologul (pedagogul) poate să te întrebe și el câte ceva sau să recomande judecătorului să-ți adreseze întrebări mai simple. El (ea) te va ajuta să înțelegi mai bine întrebările judecătorului, dacă acestea vor fi prea complicate.

Psihologul (pedagogul) va discuta cu tine înainte să depui mărturia. Poți să-i spui ce te preocupă sau te îngrijorează, dacă te simți rău sau dacă ceva important s-a întâmplat înainte de ședință (de exemplu, dacă cineva a vrut să te sperie sau să te convingă să minți, ori dacă pur și simplu ești trist din altă cauză). Rolul psihologului (pedagogului) este să te ajute să înfrunți diverse dificultăți. Dacă, în timpul depunerii mărturiei, te vei simți rău, vei dori să mergi la veceu, să bei apă sau te vei simți obosit (chiar dacă vei dori să dormi câteva minute, pentru a te odihni), spune-i numaidecât despre aceasta psihologului (pedagogului).

Camera de audiere

Audierea copiilor-martori are loc, de obicei, în sala de judecată. Totuși, în unele cazuri, judecătorul poate să decidă ca audierea să aibă loc în altă parte. Dacă în localitatea în care trăiești se găsește o cameră de audiere agreabilă, atunci judecătorul te poate invita în aceasta, pentru a te audia. Acolo te vei simți mai liber. Uneori, într-o asemenea cameră poate să existe o oglindă mare, care se mai numește oglindă venețiană. Ea este deosebită, deoarece la prima vedere arată ca o oglindă obișnuită, dar este, de fapt, o fereastră, prin care se poate vedea, din camera alăturată, ce se întâmplă în camera de audiere.

În această cameră, de cealaltă parte a ferestrei, în timpul audierii, te vor privi avocatul, procurorul, părintele sau tutorele tău. Știi deja că audierea va fi înregistrată. Prin urmare, acolo vor fi o cameră de filmat și un microfon. Le vei descoperi cu ușurință, chiar dacă sunt mici și amplasate discret.

În camera de audiere vei găsi, de asemenea, fotolii, o măsuță, scaune, jucării, hârtie, creioane colorate și, probabil, apă, suc. Totul a fost pregătit pentru tine.

Chiar dacă nu mai ești copil mic sau crezi că nu ai talent la desen, poți să iei foaia de hârtie și creioanele colorate și să desenezi. Asta, dacă desenul te va ajuta cumva să răspunzi.

Mărturiile altor martori demonstrează că jucăriile de pluș sunt bune nu numai pentru copii. Atunci când omul este un pic grăbit sau nervos, el nu știe ce să facă cu mâinile. Mângâierea pisoiului sau strângerea ursului la piept ocupă mâinile și calmează gândurile. Poți să-ți iei oricând cu tine jucăria preferată. Atâta timp cât nu este un elefant de mărime naturale, jucăria te poate însoți și în timpul audierii.

Ține minte, înregistrarea audierii tale servește doar în scopurile procesului. Nu va fi arătată la televizor, nici la școală, nimănui. Înregistrarea va fi privită doar de persoanele autorizate de judecătorie.

8

Care este rolul meu ca martor?

Când ești martor și depui mărturie, ai un rol extrem de important.

Iată trei sfaturi care te pot ajuta:

- Ascultă cu atenție întrebările.
- Răspunde la întrebări cât mai exact.
- Spune doar adevărul.

Ascultă cu atenție

Prima sarcină este ușoară – îți poate aminti de lecțiile de la școală. Ascultă cu atenție ce se vorbește și, atunci când nu înțelegi ceva, cere repetarea întrebării.

Dacă nu înțelegi un cuvânt sau o propoziție, nu este vina ta. Dar trebuie să spui că nu ai înțeles și judecătorul va repeta cele spuse într-un mod diferit, mai simplu de înțeles.

Se poate întâmpla să ți se pună două sau trei întrebări în același timp. Dacă se întâmplă acest lucru, spune simplu:

Onorată instanță, vă rog să repetați întrebarea, nu așa de repede, ca să o înțeleg.

Răspunde la întrebări

A doua sarcină, la fel, nu este complicată. Răspunde când ești întrebă și vorbește cât mai clar. Desigur, s-ar putea să te gângăvești sau să-ți tremure puțin glasul. În acest caz, poți să ridici un pic vocea sau poți să vorbești mai încet. Nu-ți fă griji, se poate întâmpla oricui, chiar și cei mai buni actori pot să intre în panică pe scenă. Amintește-ți că nu ai învățat la școală tehnica prezentării dovezilor în fața judecătorului. Vorbești cum poți și gata.

Judecătorul, dacă nu va înțelege răspunsul tău sau nu va auzi bine, o să te roage să repeți răspunsul. Repetă pur și simplu ce ai spus înainte. Judecătorul vrea nu sa-ți întindă o capcană, ci doar să înțeleagă mai bine ceea ce îi spui.

Unele întrebări te-ar putea deranja sau încurca. Nimănui nu-i place să i se spună despre problemele pe care le are. Poți folosi toate cuvintele care îți vin în minte – chiar și cele pe care le consideri urâte, prostesti sau copilărești. Cel mai important lucru este că ai spus tot ce știi.

Poți, de asemenea, să divulgi și unele secrete. Judecătorul a auzit deja multe taine. Cunoașterea tuturor detaliilor neplăcute ar putea să-l ajute să înțeleagă mai bine situația.

Nu învăța pe de rost și nu asculta sfaturile despre cum ar trebui să vorbești. Instanța de judecată vrea să-i povestești cu cuvintele tale despre ceea ce s-a întâmplat.

Dacă cineva te întrerupe, spune-i că încă nu ai terminat de spus tot ce aveai de spus. Zi simplu: „Mai am ceva de spus”.

Cineva ar putea să-ți pună o întrebare la care ai răspuns deja. Asta nu înseamnă că răspunsul tău nu a fost bun. Judecătorii, procurorii și apărătorii au obiceiul să întrebe de câteva ori. Aceasta îi ajută să înțeleagă mai bine ce s-a întâmplat. Răspunde și spune încă o dată adevărul.

Spune adevărul

A treia sarcină pare a fi simplă, dar presupune și unele capcane. De multe ori ai auzit că trebuie să spui doar adevărul. De fapt, a spune adevărul e mai ușor decât a spune neadevărul. Cineva este de părere că, atunci când un om minte, i se înroșește sau îi crește nasul ca la Pinocchio. De fapt, cunosc mai mulți mincinoși, cu nasurile în regulă. 😊

Să zicem că nu vrei să minți și vrei să spui doar adevărul. Asta a vrut și Maria. Să examinăm cazul ei:

Maria trebuia să povestească despre ziua de naștere a prietenei sale, Carolina. Maria a fost la petrecere săptămâna trecută, a fost foarte frumos și distractiv și ea ținea bine minte totul.

Începutul povestirii a fost simplu: Carolina i-a dat Mariei adresa, data, ora și numărul invitațiilor. Când a fost întrebată cine a venit primul, Maria a răspuns fără ezitare: „Daniel”, deoarece l-a întâlnit lângă ușă.

Deci, Daniel a sosit primul? „Desigur.”, a început Maria și s-a oprit, pentru că și-a amintit că Carolina era cu Evelina, verișoara ei, care a sosit în ziua precedentă. Cu toate că, se pare, Daniel venise primul, Evelina a venit înaintea lui.

Prin urmare, Maria vroia să-și aducă aminte detaliat cum au decurs lucrurile și să creeze din nou situația fără nici o eroare. Cu toate acestea, și-a dat seama de greșeală comisă și a corectat-o. Depunerea mărturiei nu este un concurs unde contează primul răspuns. Dacă îți amintești ceva și îți dai seama că ai făcut o greșeală, corectează-o. Nimeni nu te va acuza că ai vrut să minți.

Maria povestește și despre cadourile pe care le-a primit Carolina. Își amintește de toate, pentru că toate au fost minunate. Deci, Daniel i-a dat o carte, iar Cătălina – cosmetice ambalate frumos într-o cutie. Cu siguranță, au fost produse cosmetice, deoarece Maria văzuse aceeași cutie în magazinul de cosmetice.

- Maria, dar tu te-ai uitat în cutie?

- Nu, de ce? Era cu siguranță o cutie cu cosmetice! a spus Maria cu convingere.

Aici apare următoarea capcană. Maria părea să știe ce conținea cutia respectivă. A ghicit fără să vadă conținutul acesteia. Dacă Maria s-ar fi uitat în cutie, ar fi văzut că în ea era un colier confecționat chiar de Cătălina.

Așadar, nu inventa, dacă nu știi răspunsul la întrebare. Spune deschis: „Nu știu”. Un judecător, spre deosebire de un profesor de liceu, nu-ți va pune o notă negativă pentru lipsa răspunsului. Ai dreptul să nu știi și să nu-ți amintești. Recunoaște că nu știi și nu încerca să ghicești.

A spune adevărul este cea mai importantă sarcină. O minciună poate răni pe cineva.

Ține minte că o minciună este și atunci când povestești ce s-a întâmplat, dar nu știi cu siguranță dacă a fost sau nu adevărat. Se consideră o minciună și atunci când spui că ceva nu s-a întâmplat, deși s-a întâmplat de fapt.

Ține minte!

A spune adevărul
este sarcina ta
principală.

Întrebări dificile

Unele întrebări ar putea să pară dificile. Uneori persoanele, care pun astfel de întrebări, vor să se convingă că spui adevărul și să înțeleagă ce anume îți amintești despre cele întâmplate. De exemplu, pot să te întrebe dacă unchiul Mihai ți-a dăruit role la ultima zi de naștere, chiar dacă, cu câteva minute mai devreme, ai spus foarte clar că ultimul cadou primit de la unchiul Mihai, la ziua de naștere, a fost o trotinetă. Martorii deseori primesc astfel de întrebări. Întrebările dificile fac parte din procedură. Uneori, este necesar să dai răspunsuri cât mai exacte la anumite întrebări. De exemplu, imaginează-ți că bunica ți-a dat un pulover, pe care l-a făcut special pentru tine, și te întreabă dacă ți-a plăcut cadoul. Știi că ea așteaptă să spui „Da”. Poate că nu îți place, dar spui „Da, desigur”, deși nu este adevărat. Tu spui „Da”, pentru că nu vrei s-o rănești pe bunica. Asemenea minciuni sunt motivate de scopuri nobile.

Fiind martor și depunând mărturie, tu trebuie să spui doar adevărul. Și acesta este un scop nobil, căci minciunile în judecătorie trebuiesc evitate.

Ține minte, nu trebuie să fii de acord cu persoana care îți adresează întrebări și nu trebuie să spui orice doar pentru a face față exigențelor altor persoane. Principiul de bază este să spui tot timpul adevărul.

După procesul de judecată

Fiindcă ești de vârstă minoră, nu poți sta în sala de judecată ca să asculți audierile. Și este un lucru potrivit, pentru că aceasta ar fi o experiență dificilă și neplăcută. Poți avea ocupații mai interesante și mai puțin stresante în acest răstimp. Dacă ești curios și vrei să știi dacă acuzatul a fost găsit vinovat, poți să-i întrebi pe cei adulți care știu ce s-a întâmplat în sala de judecată.

Ține minte că ceea ce i se întâmplă acuzatului nu este din vina ta. Ai spus doar adevărul despre ceva ce s-a întâmplat. A spune adevărul nu poate fi considerat un lucru greșit, iar tu nu ești responsabil pentru comportamentul altora.

Cartea „Sunt martor la judecată” este elaborată de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) în cadrul campaniei „Copilul este martor cu nevoi speciale”, realizată în parteneriat cu Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Campania „Copilul este martor cu nevoi speciale” a fost realizată pentru prima dată în 2004 în Polonia de către Fundația „Nobody's Children”.

În Republica Moldova Campania este realizată de CNPAC cu suportul Fundației OAK și Fundației „Nobody's Children”.

Ediția în limba poloneză a cărții „Sunt martor la judecată”, publicată în 2009, de către Fundația „Nobody's Children” (www.fdn.pl), a fost elaborată de Jolanta Zmarzlik, în baza publicației „Tell me more about Court. A book for young witnesses”, NSPCC, 1998.

Această publicație este posibilă grație ajutorului generos al poporului american prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul programului Academiei Educaționale (AED) „Consolidarea Societății Civile în Moldova”. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID, a Guvernului SUA sau AED.

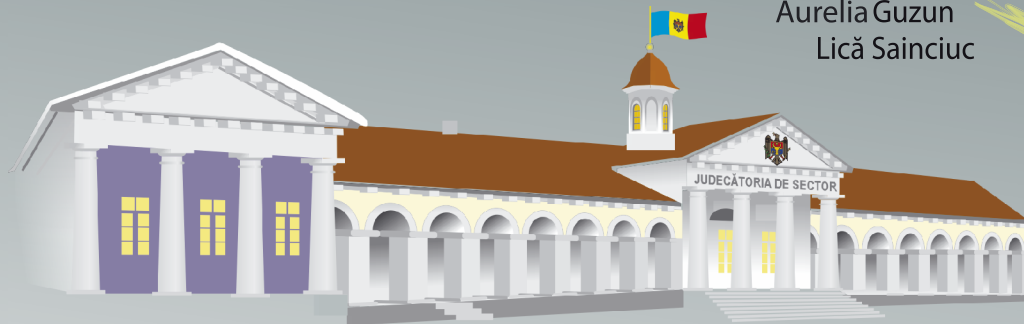
Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii **CN PAC**

Tel.: 75-88-06. Fax: 74-83-78

E-mail: office@cnpac.org.md

Web: www.cnpac.org.md

Editare & design: **URMA^{ta}**
Aurelia Guzun
Lică Sainciuc

© CNPAC, 2010
© „Nobody's Children”, 2010
© URMA ta, 2010

